

หัวข้อ: แผนที่ฟ้าสาาง ปักหมุดสถานที่สำคัญของการเคลื่อนไหวช่วงปี 2516-2519

เผยแพร่ผ่านเพจเฟซบุ๊ก วันที่ 6 ตุลาคม

วันที่: 4 ตุลาคม 2564 เวลา 9:00 น.

< Link: <https://www.facebook.com/1204453389613480/posts/4612279608830824/?d=n>>

กว่า 45 ปีผ่านไป เป็นธรรมดาที่เวลาจะพาให้สถานที่หนึ่ง ๆ เปลี่ยนโฉม ทรวดโทรม หรือแม้แต่กลายเป็นความว่างเปล่า แต่ความทรงจำทั้งที่งดงาม ทรงพลัง และแสนเจ็บปวดของประชาชนที่เคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยยังคงเด่นชัดและอัดแน่นซ้อนทับอยู่ในพื้นที่เหล่านั้น

“แผนที่ฟ้าสาาง” ชวนทุกคนตามสำรวจจุดสำคัญรอบกรุงเทพฯ ทั้งที่เป็นหมุดหมายในการชุมนุม พื้นที่ที่ใช้ในการทำงาน หรือพื้นที่ที่แว่วเวียนกันไปครั้งแล้วครั้งเล่า

ทางแผนที่แล้วเดินทางท่องอดีตสู่ปัจจุบันไปด้วยกัน

*หมายเหตุ หากมีจุดไหนผิดแผกจากความทรงจำของท่าน ทีมงานต้องขออภัย และขอเชิญชวนให้คอมเมนต์บอกเล่าเรื่องราวใต้โพสต์นี้ เพื่อร่วมปะติดปะต่อประวัติศาสตร์ไปพร้อมกับเรา

#5ตุลาตะวันออกจะมาเมื่อฟ้าสว่าง #แผนที่ฟ้าสว่าง

#เจริญวิทย์การพิมพ์

goo.gl/maps/ZRbJYPQISEQVioVm7

โรงพิมพ์ย่านบางลำพูที่นักศึกษา มักนำต้นฉบับหนังสือเล่มละบาทไปส่งพิมพ์ “กุลชีพ วรพงษ์” เล่าว่า หลายคนใช้ชีวิตกินนอนและตรวจต้นฉบับอยู่ที่นั่น เจริญวิทย์การพิมพ์จัดว่ามีคุณภาพการต่อการศึกษาเรียนรู้เนื้อหาของฝ่ายก้าวหน้าเป็นอย่างมาก เพราะยอมรับพิมพ์สิ่งพิมพ์จำนวนน้อย ๆ ในขณะที่โรงพิมพ์ส่วนใหญ่สมัยนั้นจะรับพิมพ์เฉพาะงานสเกลใหญ่หลักพันเล่มเท่านั้น

ทุกวันนี้เจริญวิทย์การพิมพ์ยังคงประกอบกิจการงานพิมพ์และตั้งอยู่ที่เดิม

#บพิธการพิมพ์

goo.gl/maps/6mF6TPWXHtesVmoN6

โรงพิมพ์ย่านเสาชิงช้าของศิษย์เก่าจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นโรงพิมพ์ขาประจำสำหรับโปสเตอร์ที่แนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออกแบบ

“สินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย” เล่าว่า ขบวนการนักศึกษาเป็นหนี้โรงพิมพ์นี้ เพราะหลัง 6 ตุลาฯ ต่างคนต่างหนีกัน กระเจิดกระเจิง คิดเป็นเงินตอนนี้ก็คงหลายล้านเพราะพิมพ์โปสเตอร์กันทุกวัน ที่สำคัญคือพอมึงานด่วนรีบใช้ ส่งให้วันนี้ของานวันนี้ บพิธการพิมพ์ก็สแตนด์บายพร้อมสนับสนุนเสมอ

#สนามหลวง_สนามราชฎ์

goo.gl/maps/CEEGDTqMVTGKmSFT6

สถานที่ชุมนุมสำคัญสำหรับทั้งนักศึกษา ประชาชน กรรมกร และชาวนา ไม่ว่าจะเป็นการตั้งโต๊ะล่ารายชื่อเรียกร้องไม่ให้มีการขึ้นค่าโดยสารรถเมล์ หรือการชุมนุมกรรมกรที่ใหญ่ที่สุดในเดือนมิถุนายน 2517 เนื่องจากสนามหลวงมีรถเมล์ผ่านจำนวนมาก เดินทางไป-กลับได้จากแทบทุกมุมเมือง เป็นพื้นที่สาธารณะโล่งกว้าง และมีห้องน้ำในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้ใช้ มีร้านอาหารแถวท่าพระจันทร์ และหาบเร่รายรอบให้เลือกซื้อกิน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สนามหลวง-สนามราชฎ์ถูกช่วงชิงความหมายทางวาทกรรมและฟังก์ชันการใช้งานระหว่างราชฎ์และหลวงอยู่เสมอ

.
#มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

goo.gl/maps/PaDX2VQnnSCdbMrk9

.
หลายครั้งของการชุมนุม ธรรมศาสตร์มักถูกกำหนดให้เป็นจุดหมายปลายทาง ส่วนวันที่ว่างเว้นจากการชุมนุม ธรรมศาสตร์ก็ยังคงเป็นจุดนัดพบสำคัญสำหรับประชาชนหัวก้าวหน้า มีการรวมกลุ่มของประชาชนพูดคุยเรื่องเหตุ บ้านการเมืองที่หน้าหอประชุมใหญ่ มีการจัดนิทรรศการการเมือง วันเสาร์-อาทิตย์มีการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อ ระดมทุนเคลื่อนไหว กางเกงยีนส์จากโรงงานสามัคคีกรรมกรก็นำมาวางแผงขายที่ธรรมศาสตร์ด้วยเช่นกัน

.
แม้ธรรมศาสตร์จะขึ้นชื่อเรื่องมหาวิทยาลัยที่เป็นมิตรต่อเสรีภาพทางการแสดงออกมาแต่ไหนแต่ไร แต่ก็ปฏิเสธ ไม่ได้ว่าในบางจังหวะมหาวิทยาลัยก็ออกกฎและพยายามควบคุมการแสดงออกที่เกี่ยวกับการเมืองอยู่เป็นช่วง ๆ เหมือนกัน

.
#จิวท่าพระจันทร์

goo.gl/maps/2atGNN59H36QjCqC7

.
ร้านอาหารในตำนานที่เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการนักศึกษา เมื่อพูดถึงอาหาร ร้านจิวคือร้านที่แทบทุกคนนึกถึง ราคาดมตรภาพคือหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มัดใจบรรดานักศึกษาได้อยู่หมัด

ตัวร้านจิวยื่นลงไปใต้ม้าน้ำเจ้าพระยา อยู่ใกล้กับตึกคณะศิลปศาสตร์ ธรรมศาสตร์ เมนูยอดฮิตคือข้าวราดแกง
มีส้มมัน เมื่อมีการชุมนุมแล้วสั่งอาหารห่อจากร้านจิว อาหารจะใส่มาในห่อกระดาษมัดหนังยางแล้วยกใส่เข่งเข้าไป
แจกในธรรมศาสตร์

ในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 สถานการณ์ที่เลวร้ายขึ้นทุกขณะทำให้นักศึกษาหลายคนตัดสินใจกระโดดลงแม่น้ำ
เจ้าพระยาเพื่อหาทางรักษาชีวิต จำนวนไม่น้อยอาศัยใต้ร้านจิวเป็นที่หลบซ่อนตัว ก่อนที่จิวจะช่วยดึงหลายคนขึ้น
ฝั่ง และแนะเส้นทางหลบหนีให้รอดพ้นการจับกุม

ปัจจุบันบริเวณที่ร้านจิวเคยตั้งอยู่ไม่ได้เป็นร้านจิวอีกต่อไป ส่วนจิว-เจ้าของร้าน ก็ขาดการติดต่อกับนักศึกษาลูกค้า
ประจำทั้งหลายไป หลังจากกระจัดกระจายไปคนละทิศละทางตั้งแต่ปี 2519

#อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

goo.gl/maps/32bqWpzQT4dxMEKo7

ภาพจำของอนุสาวรีย์ฯ แห่งนี้มักถูกยึดโยงกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แต่ที่จริงแล้วสถานที่แห่งนี้ยังเป็นจุด
ชุมนุมในอีกหลายต่อหลายครั้งในเวลาต่อมา

“พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช” เล่าว่า ช่วงเดือนกรกฎาคม 2516 หลังจากเข้าเรียนแพทยศาสตร์ มหิดลได้ไม่นาน รุ่นพี่
ก็ชักชวนเดินขบวนจากคณะวิทยาศาสตร์ มหิดล ไปที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ปักหลักที่นั่นประมาณ 1 วัน เพื่อ
คัดค้านการส่งนักเรียนนายร้อยมาเรียนแพทย์ร่วมกับนักศึกษามหิดล และหลังจากการชุมนุมใหญ่ 14 ตุลาคม ก็มี
การนัดชุมนุมที่อนุสาวรีย์ฯ แห่งนี้อยู่บ่อยครั้ง เช่น การชุมนุมเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญปี 2517 การชุมนุมของ
คนงานไทยการ์ดเมื่อสิงหาคม 2518 เป็นต้น

.
#ตีกกตป

goo.gl/maps/fMK5Y8sK3ayPrDtH8

.
อาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.) เป็นสัญลักษณ์ฐานที่ตั้งอำนาจของ
ถนนอม กิตติขจร ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมเผาด้วยความโกรธแค้นในเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ ทั้งนี้อาคารด้านหลังยังใช้งานได้อยู่

.
เวลาต่อมาศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาฯ จึงใช้ชั้น 3 ของตึกนี้เป็นที่ทำการ เตรียมการทำกิจกรรม และเก็บอุปกรณ์ต่าง
ๆ สมาชิกของ ศนท.จึงแวะเวียนมาไม่ขาดสาย

.
ส่วนชั้น 2 ของตึกมีศูนย์กลางนักศึกษาครูแห่งประเทศไทยใช้พื้นที่ เพลงของวงครุชนหลายเพลงจึงแต่งขึ้นที่นี่

.
ปัจจุบันคือบริเวณอนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

#โรงเรียนช่างกลพระรามหก

goo.gl/maps/fptsvCeWQG6ocRe87

ก่อนเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ในเวลานั้นเหลือสถาบันอาชีวศึกษาไม่กี่แห่งที่ยังคงร่วมขบวนไปกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ในนาม “แนวร่วมอาชีวะเพื่อประชาธิปไตย” ซึ่งโรงเรียนช่างกลพระรามหกคือหนึ่งในนั้น

วันที่ 3 มีนาคม 2519 เกิดเหตุลอบวางระเบิดอาคารหอพักนักเรียนโรงเรียนช่างกลพระรามหก ซึ่งในเวลานั้นมีผู้เข้าพัก 11 คน ภายหลังมีการตรวจสอบระเบิดที่ใช้ก่อเหตุพบว่าเป็นระเบิด TNT แบบเดียวกับที่ใช้ในราชการสงคราม

เหตุระเบิดพรากชีวิตนักเรียนไปถึง 3 คน และมีผู้บาดเจ็บอีก 6 คน สภาพอาคารหอพักชั้นล่างพังเสียหายไม่เหลือสภาพ ส่วนอาคารเรียนที่อยู่ข้างเคียงก็ได้รับความเสียหายอย่างมาก

ภาพจาก Google Street View ในเดือนพฤศจิกายน 2560 แสดงให้เห็นว่า อาคารคอนกรีตเดิมของโรงเรียนที่ถูกทิ้งร้างได้ถูกรื้อทิ้งเป็นพื้นที่ว่างเปล่า จากที่ในปี 2559 ยังคงมีตัวตึกอยู่

#ตึกสันทนาการ_คณะวิทยาศาสตร์_มหาวิทยาลัยมหิดล

goo.gl/maps/EiCjJ5vpN2i7Lozk7

ตึกสันทนาการฯ เป็นศูนย์กลางในการวางแผนการ “กวนกาว” เพื่อติดโปสเตอร์นัดการประท้วงหรือการชุมนุมทางการเมืองทั่วกรุงเทพฯ รวมทั้งวางแผนการชุมนุมทางการเมืองหรือการประท้วงสำคัญหลายหน “เหวง โตจิราการ” เล่าว่า ศูนย์กลางนักเรียนแห่งประเทศไทยย้ายมาใช้ที่นี่เป็นที่ทำการเมื่อราวกรกฎาคม 2517

เหตุผลที่ศูนย์กลางนักเรียนฯ ต้องมาใช้พื้นที่มหาวิทยาลัยเพราะในช่วงเริ่มต้นของการมีศูนย์ฯ แทบทุกโรงเรียนในเมืองไม่ยินดีให้ศูนย์ฯ ประชุมหรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง ในขณะที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นพื้นที่รวมตัวของศูนย์นิสิตนักศึกษาฯ มาอยู่ก่อนแล้ว จึงเปิดให้ใช้พื้นที่เพื่อการรวมตัวของนักเรียนที่สนใจเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วย แต่นั่นมาทั้งนักเรียนและนักศึกษาจึงทำกิจกรรมสนธิกำลังชิดกัน

#สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา

goo.gl/maps/wxkCRua4aSxgE9BY8

เพราะการเรียกร้องเอกราชโดยให้อเมริกาถอนฐานทัพออกจากประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการเคลื่อนไหวในขณะนั้น จุดหมายปลายทางยอดฮิตสำหรับการประท้วงของนักศึกษาหลังจาก 14 ตุลาฯ จึงมีสถานทูตฯ รวมอยู่ด้วย

“พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช” เล่าว่า มีการตั้งเวทีปักค้ำคั้นหน้าสถานทูตฯ หลายวัน ในวันที่ 21 มีนาคม 2519 ระหว่างที่นักศึกษาประชาชนกำลังเดินขบวนมุ่งหน้าไปยังสถานทูตฯ มีการขว้างระเบิดใส่ขบวนจนทำให้มีผู้เสียชีวิต 4 คน

#โรงแรมดุสิตธานี

goo.gl/maps/ydv3fZ6PdvCm9Lc3A

.
ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของแรงงานภาคการโรงแรมในช่วงเวลา 3 ปีจะมีบันทึกการเคลื่อนไหวของพนักงานโรงแรม
ดุสิตธานีเสมอ

.
ในเดือนสิงหาคม 2517 พนักงานโรงแรมดุสิตธานีได้นำหยุดงานเพื่อเรียกร้องค่าจ้างและการได้รับส่วนแบ่งจากค่า
เซอร์วิสชาร์จที่เป็นธรรม การประท้วงหยุดงานครั้งแรกกินเวลาถึง 23 วัน ในเวลานั้น “เทิดภูมิ ใจดี” ได้ประสาน
มวลชนนิสิตนักศึกษาและพี่น้องกรรมกรจากที่อื่นมาร่วมด้วย

.
วันที่ 1 พฤษภาคม 2518 คนงาน 400 คนนัดหยุดงานอีกครั้งเพราะข้อเรียกร้องไร้การตอบสนองจากฝ่ายบริหาร
และราวหนึ่งเดือนถัดมาเทิดภูมิถูกลอบยิง จึงทำให้ศูนย์ประสานงานกรรมกรจัดการชุมนุมประท้วงใหญ่ที่สวน
ลุมพินี 3 วัน จนรัฐบาลยอมมาจัดการปัญหาโดยนำข้อเรียกร้องเข้าพิจารณาในคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ทั้งนี้
ผลตัดสินว่าฝ่ายกรรมกรแพ้ โดยระบุเหตุผลว่าการเรียกร้องนี้เป็นการเรียกร้องซ้ำภายในเวลาไม่ถึง 1 ปี ซึ่งขัดกับ
กฎหมายแรงงาน พ.ศ. 2518

.
#สแตนด์การ์ด_การ์เมนต์

ย่านพระรามสี่ (ปัจจุบันย้ายออกไปนอกเมือง)

.
อีกหนึ่งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่นายจ้างไม่ยอมจ่ายค่าจ้างตามกฎหมายแรงงานคือโรงงานสแตนด์การ์ด การ์
เมนต์ ย่านพระรามสี่ นายจ้างได้ใช้วิธีแยกกรรมกรเป็น 2 ส่วน โดยส่วนหนึ่งไม่ร่วมประท้วงและต้องการเข้าทำงาน
ตามปกติ

วันที่ 28 พฤษภาคม 2518 กองกำลังตำรวจใช้ไม้กระบองทุบตีกรรมกรที่นัดหยุดงาน นับเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายตำรวจใช้ความรุนแรงกับกรรมกรจนมีคนบาดเจ็บสาหัสกะโหลกร้าว

.

จากคำบอกเล่าของผู้ร่วมเหตุการณ์ คาดว่าตำแหน่งที่ตั้งของสแตนด์การ์ด การ์เมนต์ ในวันนั้นคือบริเวณลานจอดรถของอาคารอื้อจื่อเหลียงในปัจจุบัน

.

#โรงงานสามัคคีกรรมกร

goo.gl/maps/7aTjAxbopguH7KWY9

.

พูดถึงการต่อสู้ของกรรมกรหญิงที่สุตหงพั้งแห่งยุคสมัยต้องนึกถึงโรงงานสามัคคีกรรมกร โรงงานที่เกิดจากการเรียกร้องสิทธิแรงงานของกรรมกรในโรงงานฮาราที่ตั้งอยู่บริเวณตรอกวัดไผ่เงิน

.

ย้อนกลับไปจุดเริ่มต้น กรรมกรของโรงงานที่ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจ้างงาน ทั้งได้รับค่าจ้างต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งสวัสดิการย่ำแย่ ในวันที่ 9 ตุลาคม 2518 กรรมกรจึงรวมตัวกันนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องให้ปรับสภาพการจ้างงาน แต่นอกจากนายจ้างจะไม่ตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง ไม่ใส่ใจรับฟังการเจรจาต่อรองแล้ว ยังไล่คนงานที่ร่วมประท้วงออกจากโรงงานด้วย

.

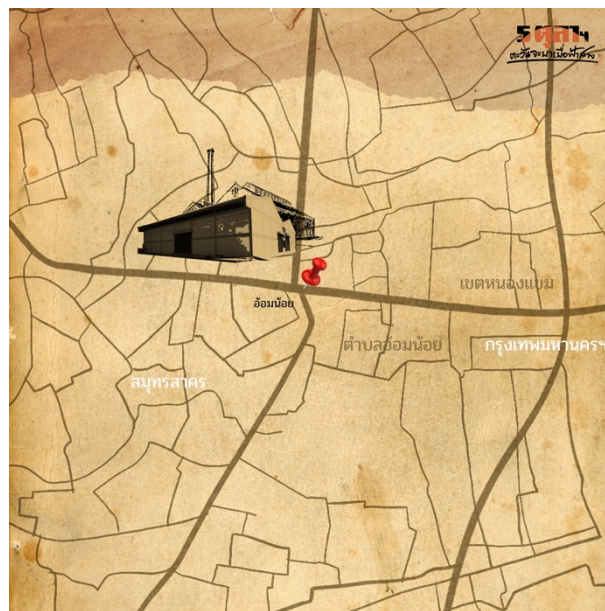
การถูกกดขี่ในกดขี่ทวีความรุนแรงในการต่อสู้และทำให้การประท้วงยืดเยื้อ จนในที่สุดกรรมกรหญิงยึดโรงงานฮาราและเปลี่ยนชื่อเป็นโรงงาน “สามัคคีกรรมกร” ได้สำเร็จ โดยกรรมกรได้ใช้เครื่องจักรและวัตถุดิบของโรงงานผลิตสินค้าทางเกงยีนส์ปักรูปค้อน-เคียวเพื่อขายเลี้ยงชีพ พร้อม ๆ กันก็มีกลุ่มนักศึกษาแฉะเวียนและใช้ชีวิตในโรงงานร่วมกับพี่ ๆ กรรมกรที่ลุกขึ้นปกป้องสิทธิของตนเอง ทั้งยังมีวงกรรมกรมาชน วงขวัญใจกรรมกรไปบรรเลงดนตรีสร้างความฮึกเหิมให้ถึงที่ด้วย

หลายเดือนผ่านไป การเจรจากับนายจ้างก็ยังคงไม่เป็นผล ทางกรมเริ่มหวังว่าจะมีการลูกฮื้อของโรงงานอื่น ๆ ตามรอยกรรมกรฮาร่าจึงเข้าปราบในที่สุด กรรมกรและนักศึกษาถูกจับ ประชาชนเรียไรเงินมาช่วยประกันตัวและส่งกำลังใจให้ ภายหลังมีคำสั่งให้นายจ้างรับคนงานกลับเข้าทำงานตามเดิม แต่สุดท้ายคนงานกลุ่มนี้ก็ถูกลอยแพอยู่ดี

ทุกวันนี้โรงงานฮาร่าก็ยังคงตั้งอยู่ในย่านเดิม

(อ่านเรื่องการต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร่าแบบเต็ม ๆ ได้ที่นี่

facebook.com/6tula2519/posts/4599840030074782)

#อ้อมน้อย

goo.gl/maps/Rgj3RPxNHF196aoG6

โรงงานอุตสาหกรรมย่านอ้อมน้อยมีฐานแรงงานผู้ฝึกฝนความเป็นธรรมอยู่ไม่น้อย

กรรมกรโรงงานทอผ้าย่านอ้อมน้อยเป็นกำลังสำคัญที่เรียกร้องให้โรงงานอื่น ๆ เข้าประท้วงสมาคมสิ่งทอของกลุ่ม
นายทุนทอผ้า ที่ประกาศจะลดการผลิตและลดเวลาการทำงานของกรรมกร จนเกิดการรวมตัวหยุดงานครั้งยิ่งใหญ่
ของกรรมกรทอผ้า 600 โรงงานทั่วประเทศเพื่อมาชุมนุมที่สนามหลวง เรียกร้องให้ปรับสภาพการจ้างงานและให้มี
กฎหมายคุ้มครองแรงงาน การเคลื่อนไหวครั้งนั้นนับเป็นการชุมนุมที่ใหญ่มากครั้งหนึ่งเพราะมีกรรมกรหลายหมื่น
ชีวิตเข้าร่วม

ไม่เพียงเท่านั้น ที่โรงงานย่านอ้อมน้อยยังมีนิสิตนักศึกษาแวะเวียนไปใช้ชีวิตและทำกิจกรรมร่วมด้วยอยู่เนือง ๆ
อย่างเช่น “สุรชาติ บำรุงสุข” ที่เล่าว่า ในวัยที่เป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ปี 2-3 ตนเองเข้าไปอยู่ในสหภาพ
แรงงาน ใช้ชีวิตอยู่กับกรรมกรอ้อมน้อย บางวันก็ต้องหาเข็มเสื่อคนงานขายใส่ เพราะที่โรงงานไม่ให้คนนอกเข้า
“เวลาพี่น้องคนงานประท้วง ตอนเช้าผมมีหน้าที่ไปเก็บคนงานพร้อมโทรโข่ง หารถแล้วก็ไปขอรับบริจาคผักตาม
ตลาด...ชีวิตในเวทีคนงานไม่เหมือนชีวิตในเวทีประท้วงของนักศึกษา พอตกกลางคืน หลายที่นายทุนเอามือปืนมา
ไล่ยิง”